

Iedzīvotāju viedoklis varas gaitēnos

Pašvaldības, gan iedzīvotāju rosinātas, gan pēc savas iniciatīvas, novados rīko aptaujas, apspriešanas par administratīvi teritoriālās reformas projektu, ko izstrādājis Saeimai iesniegusi Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM).

Ierosinājumus izskata un izvērtē

"Lielākoties iedzīvotāju aptaujas rīko pašvaldības, taču dažviet iniciatīva nāk arī no pašiem iedzīvotājiem. Ministrija atzinīgi vērtē pašvaldību iniciatīvu, lai noskaidrotu iedzīvotāju viedokli par pašvaldību reformu. Sabiedrības informēšana un iesaiste reformas norisē ir viena no ministrijas prioritātēm pašvaldību reformas īstenošanā, tāpēc ministrija šim mērķim ir izveidojusi zvanu centru, reformas e-pasta adresi, kā arī tiek organizētas ministra J.Pūces un ministrijas pārstāvju klātienes tikšanās pašvaldībās gan ar pašvaldību deputātiem, gan iedzīvotājiem, uzņēmējiem un NVO.

Pašvaldību un iedzīvotāju interese un aktivitāte ir liela. Līdz šim ministrija ir saņēmusi aptuveni tūkstoši iedzīvotāju vēstules, e-

pastu un zvanu ar jautājumiem un viedokli. Saņemtos ierosinājumus ministrija izskata un izvērtē. Šobrīd pašvaldību reformas virzība ir Saeimas kompetencē," teikts VARAM Sabiedrisko attiecību nodaļas sagatavotajā atbildē "Druvai".

Projekts nav izrunāts, izdiskutēts

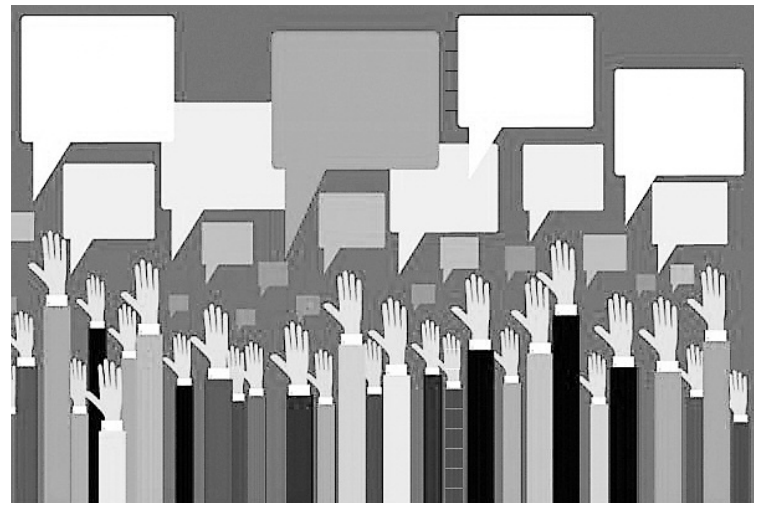
Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldību komisijas priekšsēdētāja, Saeimas deputāte Inga Goldberga "Druvai" sacīja: "Visi iesniegumi, kas nonākuši un nonāks komisijā, tiks vērtēti, skatot likumprojektu otrajā lasījumā. Tiks ņemti vērā viedokļi, pašvaldību pieņemtie lēmumi. Jo vairāk cilvēku izteikušies viedokli, jo izsvērtāku var pieņemt lēmumu. Esam ministrijai pieprasījuši visus viedokļus, ko tā saņēmusi, lai varētu veidot pilnīgāku priekšstatu. Patlaban ir saņemtas 16 pašvaldību vēstules, kurās vietvaras komisiju informē par domju lēmumiem par reformu, par iedzīvotāju aptauju rezultātiem un to, ko darīs, ja Saeima reformu apstiprinās tādā redakcijā, kā to piedāvā VARAM. Aicinu kolēģus cilvēku bažas ņemt vērā un neaizmirst, ka

lēmumi nav par robežām, bet gan cilvēkiem.

Deputāti, arī mūsu komisijas, brauc tikties ar iedzīvotājiem, stāsta par reformu. Vai komisija brauks uz kādiem novadiem, vai aicinās pašvaldību, iedzīvotāju pārstāvjus uz komisijas sēdi, par to domāsim. Bet uz novadiem, kur veidojas lielākās pretrunas, brauksim, lai izprastu situāciju.

Komisiju gaida sarežģīts darbs. Svarīgākais, lai pēc reformas iedzīvotāju neapmierinātība nerodas nezināšanas dēļ. Ja cilvēki zina, saprot, viņi var piekrist vai nepiekrist tam, kā notiek reforma, kas būs. Katram cilvēkam jāzina, kas mainīsies teritorijā, kurā viņš dzīvo.

Diemžēl patlaban nav atbilžu uz daudziem jautājumiem. Kam jāskaidro reforma, tās ieguvumi un iespējamie zaudējumi? Ministrija visu skaidrojusi vispārīgi. Reformas virzītājiem vajadzēja panākt vienošanos ar cilvēkiem, tagad Saeima ir saņēmusi dokumenta projektu, kas nav izrunāts, izdiskutēts. Reformu nevar apturēt, jādara, cik iespējams, lai būtu vairāk ieguvumu un reforma būtu jēgpilna. Līdz ar to liela daļa skaidrošanas par reformu būs jāuzņemas Saeimas deputātiem, ne tikai mūsu komisijai."

Vecpiebalgā pretēji uzskati

Satiekot vecpiebaldzēnus, jautājot par gaidāmo administratīvi teritoriālo reformu, daudzi nosaka, ka varbūt tā arī labāk, jo ne viss novadā notiek, kā gribētos. Citi atmet ar roku – sak, kāda jēga par to runāt, viss tāpat notiks, kā Saeima nolems. Vēl citi ieminas, ka nesaprot, kas un kā notiks, kā būs.

Vecpiebalgas novada domes priekšsēdētājs Indriķis Putniņš uzsver, ka pats pašvaldības izdevumā cenšas skaidrot, ko nozīmē reforma, feisbukā ievieto speciālistu viedokļus, pētījumus. "Varu tikai rosināt iedzīvotājus vērtēt. Reforma jāskaidro ministrijai, tai jāuzņemas atbildība. Pašvaldība var vien norādīt uz riskiem, kas iespējami nākotnē. Skaidrs, ka nomaies efekts palielināsies. Tas tiek skaidri pateikts, jo tiek uzsvērts, ka jāstiprina attīstības centri. Vai tas Latvijā jāstimulē, vai visai valstij nav jāattīstās?" viedokli pauž novada vadītājs un atzīst, ka reforma ir politizēta un ne vienam vien piezogas nolemības sajūta.

I.Putniņš arī vērtē, ka iedzīvotājiem ir par maz informācijas par gaidāmajām pārmaiņām. "Tiek runāts, ka būs taču atkal kopā vecais rajons un būs, kā bija. Nebūs. Kādreiz bija divu līmeņu pašvaldības. Pagastos bija vēlētas padomes. Jaunajā novadā visu lems Cēsis. Cik domē no 17 deputātiem būs piebaldzēnu," saka novada vadītājs.

Domes priekšsēdētājs pārliecināts, ka rīkot iedzīvotāju aptauju nav jēgas, jo nav jau, ko prasīt. "Ne jau, vai atbalstāt reformu. Tā ir nepieciešama, tam piekrīt ļoti daudzi, arī es. Ja runājam par iespējamo Cēsu novadu vai varbūt Piebalgas novadu – vienas domas ir Taurenēs un Dzērbenes iedzīvotājiem, citas kaimiņu pagastos," saka Vecpiebalgas novada vadītājs. I.Putniņš arī pastāsta, ka neformālā sarunā vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Juris Pūce atzinis, ka abas Piebalgas kopā ir viena no divām teritorijām Latvijā, par kurām viņam nav pārliecības, ka reforma dos pozitīvu rezultātu. I.Putniņš uzsver, ka vecpiebaldzēni labprāt ministru sagaidītu novadā, lai iedzīvotājiem visu izskaidro.

Vecpiebalgas novada domes deputāts Edžus Ķaukulis, kurš domē pārstāv tā saucamo opozīciju, ir citās domās. Viņš feisbuka lapā "Vecpiebalgas Novads

Savējiem" bija izveidojis aptauju, kur ikviens varēja atbildēt, vai ir par vai pret novadu reformu. 105 aptaujātie atbildēja, ka ir par, 52 – pret.

"Katrš par reformu spriež pēc tā, ko iegūs vai zaudēs. Ja skola būs, dakteris tuvumā, ceļi kārtībā, nav būtiski, kur atrodas vara. Uzņēmējiem arī tagad tas nav būtiski.

Vecpiebalgas novada iedzīvotāji no reformas tikai iegūs. Esam pierādījuši, ka nemākam ekonomiski saimniekot – novadā ir liels pašvaldības štata darbinieku skaits, katru gadu budžeta iztrūkums tiek aizlāpīts, pārdodot pašvaldības īpašumus. Nemākam atrast līdzekļus svarīgu infrastruktūras objektu būvniecībai, piemēram, Vecpiebalgas skolas sporta laukumam. Apvienojoties ar citiem novadiem un pārceļot varas centru uz Cēsīm, dzīvība novada pagastos neapstāsies. Palielinoties teritorijai, arī kopējais budžets palielināsies.

Mums, pamatojot un pierādot nepieciešamību, būs iespēja izdarīt to, ko paši šobrīd nespējam. Skaidrs, ka arī lielajā novadā konkurence būs un visam naudas nepietiks. Mums jau tagad ir jābūt gataviem noformulēt – kas ir Vecpiebalga un kādi ir mūsu nākotnes mērķi.

Nepiekrītu izteikumiem, ka pēc reformas būs Cēsu nomale. Manuprāt, ar mūsu kultūrvēsturisko bagātību mēs varam būt kultūras centrs. Pēdējos gados ir darīts daudz, lai atbalstītu vietējos mājražotājus un sniegtu atbalstu tiem jaunajiem uzņēmējiem, kuriem ir motivācija te darboties. Arī lauku tūrisma jomā jūtams uzrāviens, vismaz vasarā. Un galu galā – 35 minūšu brauciens līdz novada centram ir nieks, ko apliecinās ikviens, kurš jau šobrīd strādā Cēsīs.

Novada reformu vismazāk gaida pašvaldību darbinieki, kas ir saprotami, jo, ļoti iespējams, daudziem nāksies zaudēt darbu," viedokli pauž E.Ķaukulis. Viņš arī piebilst, ka četriem opozīcijas deputātiem viedoklis ir līdzīgs. □

78 procentiem aptaujāto tuvāka Sigulda

Noslēgusies Līgatnes novada iedzīvotāju aptauja "Viedoklis par Līgatnes novada statusu administratīvi teritoriālajā iedalījumā". Aptauja tika rīkota pēc iedzīvotāju ierosinājuma.

"Aptaujā bija aicināti piedalīties ne tikai novadā deklarētie, bet arī tie, kuri te strādā, kam ir īpašumi. Saņēmām 256 anketas," stāsta pašvaldības Plānošanas, nekustamā īpašuma un būvniecības nodaļas vadītāja Dace Gradovska un piebilst, ka, protams, bija cērēts, ka respondentu būs vairāk. "Daudzos novados aptaujas jau notikušas, tad cilvēkiem bija lielāka vēlšanās iesaistīties. Tagad daudzi vairs netic, ka var kaut ko

ietekmēt," vērtē nodaļas vadītāja. 56 procenti respondentu atbalsta pašvaldību apvienošanu, viņi gatavi pieņemt pārmaiņas. Ja notiks novadu apvienošana, 78 procenti aptaujāto līgatniešu vēlētos, lai Līgatnes novads apvienotos ar Siguldas novadu. "Tādu uzskatu paudis vairākums neatkarīgi no vecuma. Visvairāk aptaujā piedalījās cilvēki vecumā no 19 līdz 45 gadiem. Bija dota iespēja viedokli paust arī jauniešiem no 15 līdz 18 gadu vecumam. Saņēmām tikai vienu aizpildītu anketu. Tas skumdiņa," pastāsta D.Gradovska.

Bieži vien tiek diskutēts, ka elektroniskā sarakste ar iestādēm daudziem ir problēma. D.Gra-

dovska pastāsta, ka mazāk aizpildīto anketu saņemts papīra formātā, vairāk elektroniski, šo iespēju izmantojuši arī vecākās paaudzes līgatnieši. D.Gradovska piebilst, ka aptaujas rezultāti tiks analizēti, tad nodoti deputātiem.

"Tagad zinām – tāds ir līgatniešu viedoklis. Domē spriedīsim, kam to nosūtīt. Saprotam, ka ne jau mūsu aptaujas rezultāti ietekmēs valsts politiku," saka Līgatnes novada vadītājs A.Šteins.

Pēc Iedzīvotāju reģistra datiem 2019.gada aprīlī Līgatnes novadā bija 3492 iedzīvotāji, tajā skaitā 2781 pilsonis, kurš sasniedzis 18 gadus. □

Pārmaiņas grūti apzināties

Jaunpiebaldzēnu vidū, domājot par administratīvi teritoriālo reformu, nav optimisma. Cilvēki par to parunā, tas arī viss.

"Maz ko zinām un saprotam. Varbūt arī pašvaldībai vajadzētu kaut ko vairāk skaidrot," saka Piebalgas latviešu biedrības vadītājs Jānis Mājenieks un atzīst, ka rīkot kādu aptauju, kā to dara citos novados, nav jēgas. "Ja būs aptauja, uz pagastmāju retais aizies, interneta daudziem veciem cilvēkiem nav, vienīgi kāda telefonaptauja varētu iznākt," vērtē jaunpiebaldzēns. Viņš atzīst, ka biedrība ir diezgan neaktīva, uz ierosinājumiem kūtra.

Par to, ka novadā varētu rīkot aptauju, lai uzzinātu iedzīvotāju domas, skeptisks ir arī pašvaldības vadītājs Laimis Šāvējs: "Ko jautāt? Vai pašvaldībai uzmacīgi jāskaidro valsts politika?"

L.Šāvējs uzsver, ka ikdienā iedzīvotāji par reformu viedokli neizpauž. "Ja tiešos pašvaldības pakalpojumus bieži nevajag, ja novads ir sakopts, skolā viss kārtībā, ceļi tiek uzturēti – viss notiek pašsaprotami, retais padomā, ka kaut kas varētu mainīties, ka reforma ikdienā varētu ieviest korekcijas," pārdomās daļas novada vadītājs un piebilst, ka diemžēl iedzīvotājiem trūkst informācijas, viņi nevar salīdzināt dažādus pētījumus par to, kā pārmaiņas ietekmēs dzīvi. "Aizvien biežāk izskan, ka dzīvot laukos ir dārgi. To pēc reformas iedzīvotāji izjūtīs," uzskata L.Šāvējs un piebilst, ka tagad reforma rit savu gaitu, pārsvarā izskan, cik būs labi, un cilvēki tālākajā neiedziļinās.

J.Mājenieks pastāsta, ka jaunpiebaldzēni, ar kuriem runājis, piekrīt, ka reforma vajadzīga. "Novadā tik maz cilvēku un tik daudz pašvaldībā darbinieku. Domes darbinieki, saprotams, nepiekrīt pārmaiņām, jo ir labi, kā ir tagad. Ja būs Cēsu nomalē,

kas zina, kā būs, bet gan jau būs jēdzīgāk. Ja transports uz Cēsīm divreiz dienā nodrošināts, nebūs slikti.

Lielā novadā būtu drošība, jo tur finanšu centrs, tomēr kāds atbalsts. Tagad dzīvojam tikai no pašvaldību izlīdzināšanas fonda, tā ir tāda liekēdība, jo cik tad pašam novadam tās naudas ir," spriež J.Mājenieks un atzīst, ka Jaunpiebalgas nākotne ir krustcelēs. "Jaunieši pēc vidusskolas dodas prom, jo te nav nekādas izaugsmes. Galvenais, nepazaudēt tēva mājas un zemi. Ja to pārdod, tad saknes izrautas. Jaunpiebalga no kartes nepazudīs, arī turpmāk tā jāveido kā kultūrvēsturisks novads," teic jaunpiebaldzēns.

Pēc jaunā iedalījuma Jaunpiebalgas novadu paredzēts iekļaut Cēsu novadā. No Jaunpiebalgas līdz Cēsīm pa asfaltētu ceļu caur Vecpiebalgu ir 74 kilometri. Vār braukt caur Drustiem, tad no Jaunpiebalgas līdz Vidzemes šosejai 32 kilometri jāmēro pa grants ceļu. □

Lappusi sagatavoja SARMĪTE FELDMANE

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

MAF Mediju atbalsta fonds